

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดดำเนินงานโครงการทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของครูอนามัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา และเปรียบเทียบ ปัญหาการจัดดำเนินงานโครงการทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูที่รับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โรงเรียนละ 1 คน ซึ่งมีทั้งหมด 427 คน เป็นครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ 97 คน ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง 123 คน และครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก 207 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามปัญหาการจัดดำเนินงานโครงการทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของครูอนามัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจคำตอบ (check list) เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในการอบรม การจัดดำเนินงานโครงการทันตสุขภาพ การร่วมเป็นกรรมการทันตสุขภาพในโรงเรียน และ หน้าที่ความรับผิดชอบของครูอนามัย

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) 4 ระดับ เกี่ยวกับปัญหาการจัดดำเนินงานโครงการทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของครูอนามัย และรวมถึงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการทันตสุขภาพในโรงเรียน

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้รวมทั้งหมด 2 ตอน โดยมีลำดับการสร้างดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดโครงการทันตสุขภาพแห่งชาติ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 และฉบับที่ 6 และคู่มือสำหรับครูในการปฏิบัติงานโครงการส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา และคู่มือการจัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา
2. ศึกษาปัญหาและสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานโครงการทันตสุขภาพในโรงเรียนจาก เอกสาร วารสาร ตำรา วิทยานิพนธ์ และสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ รวมทั้งข้อคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องและมีประสบการณ์ในการจัดดำเนินงานโครงการทันตสุขภาพในโรงเรียน
3. ศึกษาเนื้อหาทันตสุขภาพ และกิจกรรมการเรียนการสอนจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และหนังสืออ่านประกอบกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6
4. ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในโรงเรียนประถมศึกษา และทันตแพทย์ที่กองทันตสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ทันตแพทย์ ที่กองทันตสาธารณสุข สำนักงานมัย กรุงเทพมหานคร
5. สร้างแบบสอบถามปัญหาการจัดดำเนินงานโครงการทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของครูอนามัยโดยให้ครอบคลุมเนื้อหาให้มากที่สุด
6. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน ซึ่งเกี่ยวข้องและมีประสบการณ์ด้านทันตสุขภาพ ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและแก้ไขภาษา ให้คำแนะนำ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้ถูกต้องและเหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้

7. นำคำแนะนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องเหมาะสม

8. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงแบบสอบถามให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับทดลองไปทดลองใช้กับครูที่รับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียน หรือครูที่ทำหน้าที่พยาบาลประจำโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา เขต กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา โคเอฟฟิเชียน (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มประชากรต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทางไปรษณีย์ มีขั้นตอนในการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ออกหนังสือถึงผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อแจ้งให้ทราบและอนุญาตให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. นำหนังสือจากสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร พร้อมกับแบบสอบถามไปส่งให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรด้วยตนเอง และบางส่วนส่งทางไปรษณีย์
4. ผู้วิจัยทำหนังสือชี้แจงเกี่ยวกับการตอบแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามคืนไปยังผู้วิจัย

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 แบบ แบบแรกเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และแบบที่ 2 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งทางไปรษณีย์โดยส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 427 ฉบับ ถึงครูที่รับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียนหรือครูที่ทำหน้าที่หัวหน้ารับผิดชอบดูแลห้องพยาบาลประจำโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

6. ให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ภายในเวลาที่กำหนดให้ โดยใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 46 วัน คือ ตั้งแต่วันที่ 2 มกราคม 2533 ถึง 16 กุมภาพันธ์ 2533

7. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น จำนวน 406 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.08

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าสถิติ และแปลผลตามลำดับดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบตรวจคำตอบ (check list) ผู้วิจัยได้นำมาแจกแจงความถี่ของคำตอบคิดเป็นร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ปัญหาการจัดดำเนินงานโครงการทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ตามการรับรู้ของครูอนามัย เป็นแบบประเมินค่า (rating scale) 4 อันดับ นำมาแจกแจงความถี่หาค่าเฉลี่ย หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน โดยแยกสรุปรวมของแต่ละปัญหา แล้วทดสอบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าเฉลี่ย โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 กำหนดอันดับคะแนนตามการรับรู้ในแต่ละอันดับดังนี้

มีปัญหามากที่สุด	เท่ากับ	4	คะแนน
มีปัญหามาก	เท่ากับ	3	คะแนน
ปัญหาน้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
ปัญหาน้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหา	เท่ากับ	1	คะแนน

2.2 เมื่อได้ค่าเฉลี่ยปัญหาตามการรับรู้แล้วนำมาเทียบระดับของปัญหาโดยใช้
เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	3.50 - 4.00	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง	มีปัญหามาก
ค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึง	มีปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายถึง	มีปัญหาน้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหา

2.3 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคำตอบรวมปัญหารายกิจกรรม
และปัญหารายข้อ

2.4 เปรียบเทียบปัญหาการจัดดำเนินงานโครงการทันตสุขภาพ โดยวิเคราะห์
ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบความแตกต่าง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน ถ้าการทดสอบพบว่า ความ
แตกต่างของค่าเฉลี่ยมีนัยสำคัญทางสถิติ ก็ทำการทดสอบว่าค่าเฉลี่ยใดบ้างที่แตกต่างกัน โดยวิธี
การของเชฟเฟ (Scheffe's test)

2.5 สรุปปัญหาการจัดดำเนินงานโครงการทันตสุขภาพในโรงเรียนนำเสนอใน
รูปตารางและความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและหาค่าสถิติต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วย
เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส.พี.เอส.เอส.เอ็กซ์ (SPSSX หรือ
Statistical Package for The Social Sciences version X) ของสถาบันคอมพิวเตอร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (แสดงในภาคผนวก จ)